

1. El centre cívic ha demanat als assistents a unes jornades sobre preservació del medi ambient que enviïn escrits relacionats amb el tema per publicar al seu blog, Cuidem la Terra. Per documentar-te has llegit un article periodístic.

A partir d'algunes idees del text, escriu un article d'opinió (d'unes 180 paraules) per exposar la teva opinió a favor o en contra que l'Administració pública reguli la producció i venda de determinats productes. Argumenta-ho.

El Parlament de les Illes aprova la primera llei de residus que assenyalava la responsabilitat de la indústria

La Llei de Residus i Sòls Contaminats es va aprovar el passat 29 de gener i posa l'accent en la responsabilitat de la indústria com a productora de residus. La normativa prohibeix la venda de certs productes d'un sol ús, com ara palletes per les begudes, les maquinetes d'afaitar i les càpsules de cafè i per a fer-ho s'empara en la necessitat de preservació d'un entorn que està sotmès a una forta pressió turística

La Llei de Residus i Sòls Contaminats de les Illes, que va entrar en vigor el 20 de febrer passat, recull quatre línies de treball estratègiques que demanaven diferents actors implicats en la gestió de residus, com ara les entitats ecologistes: que hi hagi recollida d'orgànica (considerada la fracció més valuosa) a tots els municipis; prioritzar la prevenció de residus d'acord als nivells exigits per Europa, implantar un sistema de dipòsit d'envasos i traçar línies d'acció per allunyar-se de la incineració.

L'administració fa servir la seva capacitat reguladora per establir que hi ha uns productes que no es vol que es vinguin al territori si no són compostables, reutilitzables o reparables

Els últims anys, les polítiques de l'administració en relació a la gestió de residus carregaven la responsabilitat dels nivells de reciclatge a la ciutadania. Les campanyes han anat adreçades a evitar males pràctiques dels consumidors. Però, la llei de les Illes és pionera perquè capgira la balança i estableix que el consumidor té la seva responsabilitat, però la del productor és major i s'ha de fer càrrec del 100% dels costos dels seus productes quan esdevenen residus, independentment de si es recullen selectivament o no. A més, l'administració fa servir la seva capacitat reguladora per establir que hi ha uns productes que no es vol que es vinguin al territori si no són compostables, reutilitzables o reparables. "És la primera vegada que una administració s'ha atrevit realment a regular", diu Rosa García, directora de Rezero, entitat ecologista especialitzada en la prevenció de residus.

"Hem optat per una legislació pionera perquè estem davant d'una emergència ambiental mundial, però també local. Som illes, vivint del turisme i generem molts residus, tenim el territori limitat i l'abocador a punt de saturar-se. A més, ja tenim evidència que els microplàstics estan entrant als teixits dels peixos de les nostres aigües. Per fer front a aquesta situació, necessitàvem fer una llei valenta", diu en Sebastià Sansó, director general d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus de les Illes.

La Llei de residus donarà a tots els actors implicats dos anys per a adaptar-s'hi. Així, l'1 de gener de 2021 tant els comerços tradicionals com els de venda en línia tindran prohibida la venda de productes d'un sol ús com ara bosses de plàstic lleugeres, coberts, gots i plats, canyetes, bastonets per les orelles o càpsules de cafè, sempre que no siguin compostables. També quedarà prohibida la venda i subministrament de begudes en envàs d'un sol ús als edificis de les administracions i es garantirà l'accés a aigua no envasada o en ampolles reutilitzables. Els restaurants i els hotels hauran d'oferir aigua no envasada de manera gratuïta. A més, els productes de neteja utilitzats en els edificis de l'administració hauran de ser ecològics.

Pel que fa al malbaratament alimentari, s'estableix l'obligatorietat de què els restaurants i bars tinguin a disposició del client envasos compostables per a endur-se el menjar sobrant. I tots els establiments, siguin públics o privats, hauran de separar els residus.

A més, segons s'estableix, els productors de residus d'envasos han de compensar les administracions per la totalitat dels costos del cicle de gestió d'aquests, inclosos els que es trobin a la via pública o a les platges. La norma obre la porta al fet que si l'any 2020 no s'han complert els objectius marcats per la llei o per la normativa estatal o europea més restrictiva, el Govern pugui establir altres sistemes complementaris de gestió de residus d'envasos, com el de dipòsit (la devolució de l'envàs a canvi d'uns cèntims, tal com es feia fa anys) que permetria recuperar-ne gran part.

Una llei que no agrada als lobbies

La llei s'ha aconseguit portar endavant gràcies a la voluntat política i la demanda social i de les organitzacions ecologistes, que ara fa deu anys van crear la plataforma per la reducció de residus a balears. “Nosaltres tenim un problema a Mallorca amb el tema dels residus. Fins ara, era una competència en clau insular. Hi havia un pla director de residus que havia planificat totes les infraestructures, bàsicament la incineradora, que condicionava molt una correcta gestió de residus perquè hi havia interès en què continués funcionant a màxim rendiment. Era un sistema que fins ara donava beneficis a uns pocs, i molts beneficis. La incineració és un sistema bastant pervers, que està blindat i que té darrere FCC, Iberdrola, Urbaser, grans empreses constructores i elèctriques que funcionen a un nivell fosc d'incidència política que va molt més enllà de ses illes, en l'àmbit del ministeri”, relata la Margalida Ramis, del Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB).

Les entitats han batallat durant tot aquest temps i fins i tot van haver de deixar passar una legislatura sencera (que va guanyar el PP) per veure com es movia alguna cosa. Amb el nou govern d'esquerres (Més Mallorca i Menorca+socialistes+Podem+ Gent per Formentera) el projecte es va reactivar i es va conformar un grup de treball per portar a terme el projecte de la Llei.

A les Illes viuen 1,4 milions de persones, reben 20 milions de turistes cada any i tenen la taxa de generació de residus més alta: es produeixen 800 quilos per habitant i any

La necessitat de preservació del territori es va convertir en un dels principals arguments. “La sobreexplotació dels recursos naturals, l'existència d'unes plantes de gestió col·lapsades i l'impacte ambiental, econòmic i social d'aquests residus requerien una llei que, en línia amb el que ja estableix la Unió Europea, marqués el camí cap al residu zero”, valora Rosa Garcia. A les Illes viuen 1,4 milions de persones, reben 20 milions de turistes cada any i tenen la taxa de generació de residus més alta de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol: es produeixen

800 quilos per habitant i any. I els darrers estudis que es van fer al mar Balear parlen de concentracions de plàstic fins a vint més grans que a la resta del Mediterrani, apunten des de Rezero.

El fet que s'hagi aprovat la llei, però, també és notícia perquè s'han vençut les reticències per part dels sectors econòmics que es veuen perjudicats amb el canvi de model. La llei ha aixecat polseguera entre els productors d'envasos, apunten fonts que han format part del procés d'elaboració de la norma, que van fer una sèrie de visites al govern per intentar que no s'obri el meló. "Procter & Gamble, Coca-Cola, Nestlé, han anat a tocar la porta del govern", diuen aquestes fonts. I apunten que Ecoembes, la plataforma que aglutina totes les grans empreses de comercialització d'envasos, ha sigut el lobby més important que ha intentat interferir. "Veuen que la implantació del sistema de dipòsit deixaria en evidència la pèssima gestió que fan en alguns casos i els obligaria a assumir els costos de tot allò que es pot recuperar però ara no es recupera, per culpa del seu sistema. Fan una campanya molt forta, de molta pressió a tots els nivells, pública i mediàtica, de desacreditar els sistemes de retorn", apunten fonts de les entitats ecologistes.

La petita i mitjana empresa, però, no ha vist amb reticències la implantació de la norma. "Aquí la venda a granel estava prohibida, per exemple. Amb aquesta llei, els petits comerços podrem vendre un producte de proximitat i de més qualitat, la qual cosa ens beneficia davant les grans empreses", valora en Jaume Rivera, de la patronal PIMECO, Associació del petit i mitjà comerç de Mallorca.

Tot i que quan es va tractar la llei hi va haver debat i Ciutadans i PP van fer un discurs contrari a implementar aquest tipus de mesures des de l'àmbit autonòmic, cap grup polític va presentar una esmena a la totalitat. Aquest és un bon punt de partida que indica que segurament en el futur la llei no serà tombada. En l'àmbit espanyol, Navarra va aprovar llei de residus l'any passat, encara que més tímida, però que va ser un primer pas. Ara, sembla que a Galícia es mou alguna cosa, amb l'aprovació d'un esborrany de llei. El proper territori en fer canvis significatius podria ser Catalunya, que juntament amb el País Basc, sol encapçalat els canvis de model de gestió mediambiental.

Font: Directa, 18 de març de 2019, text manipulat